Socialdemokratiets 25. kongres kan - som det blev fremhævet af partiets formand ved kongressens åbning igår - notere det hidtil største medlemstal i partiets historie. Ved sidste årsskifte passerede vort part for første gang de 300.000 medlemmer. Det nøjagtige tal var 316.027. Heraf var knap 20.000 kontingentfrie medlemmer. For de øvrige 296.175 var der betalt kontingent til Socialdemokratisk Forbunds kasserer. Af disse medlemmer var 120.652 kvinder og 175.523 mænd.

For de fire år siden sidste kongres har der været en samlet stigning i medlemstallet på ikke mindre end 55.461. Heraf var et par tusind kontingentfri. Resten, nemlig 53.643, udgør altså stigningen af de kontingentbetalende medlemmers antal. Fremgangen har været regelmæssig og stærk år for år, hvad enten vort parti har været oppositionsparti eller regeringsparti. Dette er udtryk for en styrke, som vi har grund til at være tilfredse med, navnlig når vi erindrer, at den samme linje har været fremherskende end længere tilbage.

Det er også værd at
lægge mærke til, at sejr i 1945, da vi led et betydeligt valgnederlag , formåede vi at styrke vore organisationer med ikke mindre end 11.300 medlemmer. Sådanne træk viser, hvor rodfæstet vort parti er, hvor stærk grundstammen i vor bevægelse er. I de 10 år siden krigens begyndelse er medlemstallet steget med ialt ca. 110.000 fra 207.000 til 316.000, altså med godt 50 %, og denne fremgang kommer fra alle landsdele, fra landdistrikterne såvel som fra bykommunerne.

Sammenli ner man vort nuvarende medlemstal med stemmetallet ved folketingsvalget i 1947, er gennemsnitsprocenten for hele landet 36. Hvis man gennemgår de forskellige kredse, vil man lægge mærke til, at foreningerne i de store byer gennemgående ligger under gennemsnitsprocenten. Det lader sig let forklare, fordi det er i disse områder den kommunistiske splittelsesagitation har båret mest frugt. På den anden side findes der så store forskelle mellem medlemsprocenterne i byområderne, at kommunist splittelsen ikke er tilstrækkelig begrundelse for dem. Nogenlunde ensartede betingelser skulle kunne give mere ensartede resultater. Det må være målet for vor næste tørn på dette område.

Det samlede antal socialdemokratiske foreninger udgør nu 1.363.

Det er en stigning på 18 siden sidste kongres. Da landet er så godt som
dækket med socialdemokratiske foreninger, kan der ikke ventes store
Danmark er altså praktisk talt dækket af Socialdemokratiets organisationer.

Vort parti har grund til at se ned tilfredshed på det resultat, som er opnået både hvad foreningstallet og medlemstallet angår. Her på kongressen skal der derfor også lyde en velfortjent og oprigtig tak både til partiets hundredtusinder af medlemmer for trofasthed og tillid og til partiets tusinder af aktive kvinder og mand, unge og gamle, hvis aldrig svigtende offervilje og altid redebonne arbejdsindsats og kamphumør har skabt det resultat, som vi i dag kan være både stolte og glad over.

Det er overmåde vigtigt, at vi stadig bygger videre på organisationsapparatet og styrker kernen af aktive partifæller. De bestående aktivgrupper og agitatorkorps har

været aldeles uundværlige. Kun burde vi i endnu flere af de større partiforeninger have grupper af aktive, der til stadighed kunne interessere sig for og tage del i agitationsarbejdet. Vi ved jo alle, at vort partis stolte organisationsbygning kun har kunnet rejses, fordi der til stadighed gennem de mange år har været et stort antal partifæller, der viste personlig offervilje og
energi ved at tage vandringen fra dør til dør, fra trappegang til trappegang. Det er de færreste medlemmer, der er kommet til partiet af sig selv. De fleste medlemmer er hentet ind gennem agitatorernes arbejde.

Erfaringerne må derfor mane alle vore partiforeninger til at forøge partiets agitatorskare, det må være muligt at aktivisere endnu flere af de yngre aldersgrupper. Jeg siger udtrykkelig aktivisere, for erfaringen viser os, at det ikke er nok at samle nogle agitatorer sammen i ny og næ, når man har brug for dem. For virkelig at holde dem sammen og holde dem aktive er det nødvendigt nogenlunde regelmæssigt at holde dem ajour med de vigtigste politiske begivenheder, således at de altid føler sig i stand til at diskutere de aktuelle problemer. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at der må være emner nok, som man kan få gjort interesseret. Forholdet er nemlig det, at henved en fjerdedel af partiets medlemmer er under 35 år, næsten er under 50 år, 20% mellem 50 og 60 og 20% over 60 år. Man vil altså se, at 60% af partiets medlemmer er under 50 år og de, der er over de 50, vil da heller ikke godvilligt indrømme, at de ikke kan tage en tørn endnu. Der er altså muligheder nok for på dette grundlag at udbygge den virkelig aktive del af vort partiapparat.

Jeg må her sige et par ord om det arbejde, der forestår i den nærmeste tid. For det første forestår der en omdeling af en billedtryksag, hvor vore folk i hovedstaden og i købstæderne får en del at gøre. Dernæst kommer den tredie tryksag til de yngre vælgere, og omdelingen af denne tryksag bliver en særlig opgave for de foreninger, der tager
del i denne særlige agitation blandt de 24-35-årige. Endelig kommer lidt senere den personlige agitation, husagitationen. Det er ikke nødvendigt for mig at komme ind på enkeltheder, da alle foreninger og kredsorganisationer har fået besked gennem cirkulerer. Derimod bør det kraftigt understreges, at vi må se at få vore folk ud, og at vi må få dem til at yde det mest mulige. Uanset, om vi skal have valg, bliver denne efterårskampagne af meget stor betydning for vort parti, efter at
vi nu har haft regeringen Hedtoft i næsten 2 år.

Kongressen i 1945 vedtog som bekendt de nye regler for kvindeudvalgarbejdet, hvorefter der kan oprettes kreds- og amts-kvindeudvalg. Blandt andet dette har medført en stigende aktivitet blandt vore kvindelige partifæller. Medens vi 1 1945 havde under 200 kvindeudvalg, er tallene nu pr 1. september:

Kvindeudvalg..... 494
Kreds-kvindeudvalg..... 69
Amts-kvindeudvalg..... 12 samt fællesudvalget i København.

Også på medlemstallet kan den stigende aktivitet aflæses, idet vi i den forløbne kongresperiode har fået en tllvækst på 26.500 kvindelige medlemmer. Det betyder,at 40,7 pct. af partiets medlemmer er kvinde Det er utvivlsomt, at der gøres et godt stykke arbejde af de kvindelige partifæller rundt om i partiforeninger, kredse og amter. Det ses af de årlige indberetninger, der melder om et meget stort antal foredragsrækker, diskussionsmøder, studiekredse og kursus. Det ses også af de mange instruktionskursus, der afholdes i kredse og amter og af den udmærkede tilslutning til de årlige kvindeudvalgskursus og de særlige landsomfattende arrangementer, som har været afholdt.

f 1948 afholdtes i januar i København et lands-instruktionsmøde, hvori deltog i alt 450 kvinder. Heraf var 362 kvindeudvalgsmedlemmer, medens der iøvrigt var en fyldig repræsentation for kvinderne på rigsdagen og i kommunalbestyrelserne, ligesom en række faglige kvinder deltog og de 3 nordiske lande var repræsenteret.

I juni samme år afholdtes den nordiske kvindeuge i København med 458 deltagere, heraf 334 fra Danmark. Begge disse begivenheder gav inspiration til arbejdet og har sat sine spor i den daglige virksomhed. Såvel i 1948 som i 1949 har partiledelsen afholdt møde med

amtskvlndeudvalgsformændene og det københavnske fællesudvalg.

Idet vi takker vore kvindelige partifæller for den indesats de har gjort, beder vi dem fortætte og forstærke arbejdet.

Det SES bl.a. af den kvindelige repræsentation på denne kongres, at kreds- og amtsarbejdet givet øget aktivitet. På sidste kongres var der 31 kvindelige deltagere på denne er der 69.

Kongressen i 1945 vedtog en beslutning angående opstilling af kvindelige kandidater ved folketingsvalg. Partiledelsen har i henhold til denne beslutning i de forløbne år ved mundtlige og skriftlige henvendelser søgt at få opstillet kvindelige partifæller i de gode kredse, som blev ledige. VI har ikke alene søgt i al almindelighed at interessere kredsene for dette problem, men har foreholdt dem deres pligt i henhold til den af kongressen trufne beslutning. Vi kan ikke gratulere os selv med at være blevet lige forstående modtaget i alle tilfælde, men som kongressens delegerede vil vide, er der dog opnået resultater, således at der i øjeblikket er 5 kvindelige medlemmer i folketinget og 5 i landstinget. For en del af de kredse, som omtales i beslutningen af 1945, er der intet problem i øjeblikket, men jeg går ud fra, at den almindelige opfordring til samtlige kredse om ved fremtidige kandidatopstillinger at tage hensyn til kvindernes placering stadig skal være gældende som kongressens pålæg til samtlig kredsorganisationer. Det er partiledelsens håb, at kredsorganisationer og foreningens medlemmer vil samarbejde med partiledelsen på en sådan måde, at der ved det næste folketingsvalg i al fald ikke vælges færre kvindelige Socialdemokrater, end vi i øjeblikket har i folketinget.

De faglige klubber.

Kommunisternes fraktionsarbejde inden for fagforeningerne måtte søges imødegået ved aktivisering af de socialdemokratiske
medlemmer. Vore partifæller i fagforeninger og på arbejdspladser tog
initiativet dertil, og dette arbejde blev samlet under ledelse af
A.I.O. Arbejderbevægelsens Informations-Central. Det er et aldeles
fortrinligt arbejde, der herigennem er udført for at slå kommunisterne med deres egne metoder. I København findes i øjeblikket 90 sådanne klubber, i provinsen 51. For at Illustrere udviklingen de sidste 2½ år kan jeg nævne, at forholdet nu er

det, at der i de 207 fagforeninger i København findes 1329 socialdemokratiske bestyrelsesmedlemmer mod kun 213 kommunister og 60 partiløse.
I provinsen har udviklingen været af samme karakter. Som et typisk eksempel på betydningen af socialdemokratisk klubarbejde kan jeg nævne Arbejdsmændenes Fagforening i Hr. Sundby, som efter krigen var stærkt kommunistisk præget. I 1948 dannedes en socialdemokratisk klub. Ved den følgende generalforsamling tilfaldt begge de bestyrelsespladser, som skulle besættes, vort parti. På den følgende generalforsamling klarede kommunisterne skærene ved at anvende forhalingstaktikker. De trak generalforsamlingen så længe ud, at der først blev afstemning kl. 2 om natten. Så fik socialdemokraterne ved de nødvendige underskrifter indkaldt til en ekstra generalforsamling og gennemført nyt bestyrelsesvalg ved urafstemning med det resultat, at alle de kommunistiske bestyrelsesmedlemmer faldt med et drøn. Det ville føre for vidt at gå
mere i enkeltheder, men jeg vil slutte med en hyldest til de
partifæller, som har været med til at tage denne tørn mod kommunisterne. Kampen både på arbejdspladserne og i fagforeningerne foregik ofte under vilkår, der nok kunne tage humøret fra almindelige mennesker. Det skyldes disse partifællers energi og vilje til at slås for partiet, at strømmen så hurtigt blev vendt.

Jeg vil i fortsættelse heraf fremhæve den uundværlige indsats, som vore medarbejdere i A.I.O. har øvet gennem deres alsidige informatoriske og instruktive virksomhed. Både partiet og fagbevægelsen er dem stor tak skyldige derfor.
Instruktions og mødevirksomhed

Partiets almindelige Instruktions- OP mødevirksomhed er for velkendt til, at jeg behøver at dvæle længe derved. Jeg vil dog fremhæve den værdi, som de påbegyndte week-end-kursus har vist sig at have.
Der kan ikke være tvivl om, at denne virksomhed bør fortsættes og udvides. Hvad de almindelige agitationsmøder angår har alle partier i de senere år haft grund til at klage over tilslutningen i alt fald i den daglige virksomhed. At dette ikke er tegn på aftagende politisk interesse, er valgene tilstrækkelige vidnesbyrd om. Alligevel er der grund til at søge midler til at afhjælpe dette forhold. Nogen patentmedicin gives imidlertid ikke. Et nøjere samarbejde med den nærmeste lokale afdeling af A.O.F. vil dog sikkert kunne give resultater, ligesom en vis rationalisering måske er anbefalelsesværdig. Færre og gode møder er bedre end mange, dårligt besøgte møder. Et særligt spørgsmål i denne

forbindelse er sommermøderne.

Et friluftsmøde skal være stort for at have agitatorisk betydning. Der er alt for mange sommermøder, som kun betyder spild af tid, kræfter og penge, og som naturligvis samtidig er til ærgrelse for både arrangører og talere. Vi må alvorligt tage dette spørgsmål op for at nå til en mere tilfredsstillende ordning. Jeg tror ikke, det er for radikalt at sige, at de enkelte foreninger må afstå fra disse arrangementer. Her kræves planlægning i større stil. Sommerstævnerne bør med andre ord
være kredsanliggender.

c-

Sidste kongres pålagde hovedbestyrelsen at søge arbejdet i den nedsatte programkommission fremmet, således at forslag til et moderniseret partiprogram kunne forelægges på denne kongres. Mange forskellige forhold har gjort det umuligt at efterkomme denne beslutning. Efter at partirådet før denne kongres har drøftet sagen, har man fået tilslutning fra forretningsudvalget og hovedbestyrelsen til at søge sagen taget op på en anden basis, således at det overdrages den nye hovedbestyrelse at udpege en snæver kreds af partifæller til at udarbejde et udkast,
som derefter går til drøftelse i partiets forretningsudvalg og bestyrelse så betids, at en indstilling kan komme til behandlen næste partikongres.

På hovedbestyrelsens vegne tillader jeg mig derfor at foreslå at kongressen giver sin tilslutning til denne fremgangsmåde med godkendelsen af den aflagte beretning.

De siden sidste kongres afholdte folketingsvalg og lands har været kommenteret så ofte, at jeg skal afholde mig fra at komme ind derpå, men nøjes med at henvise til de trykte beretninger vil blot understrege, at det dårlige folketingsvalg i 1945 ikke tog modet fra vore partifæller. De sundede sig hurtigt og tog fat frisk, således som jeg har nævnt. Virkningen heraf viste sig ved de kommunale valg i foråret 1946, og endnu klarere ved landsvalget i april 1947. Herefter var det ganske tydeligt, at det statistiske valgresultat i 1945 kun var en krigskonjunkturgevinst der skulle betales tilbage. Et stort afdrag blev som bekendt bet folketingsvalget i efteråret 1947. Næste afdrag er forfaldet sørge for at det bliver stort.

Hvornår næste folketingsvalg kommer, er der ingen, der ved, der imod ved vi alle helt nøjagtigt, at vi i marts måned skal have
kommunale valg over hele landet. Det finder jeg det derfor rigtig
et par ord om. Hvordan er situationen efter valget i 1946

Billedet var temmelig broget. VI tabte for første gang siden 1917 flertallet i København. Desuden tabte vi 12 købstæder. Til gengæld vandt vi 9 andre købstader. Det var interessant! særlig fordi der blandt disse 9 byer var 3, nemlig Helsingør, Nyborg og Ålborg, som vi havdo tabt i 1943 på grund af splittelse gennem særlige "Arbejderlister*. Dertil kom, at vort partis stemmeprocent i byerne - også i København - havde rettet sig betydeligt op siden folketingsvaIget. Desuden var det af stor interesse at vor fremgang siden folketingsvalget var større end kommunisternes tilbagegang. Erfaringerne fra eksperimentet ved folketingsvaIget 1945 havde allerede virket.

Socialdemokratiet havde på få måneder genvundet sin tiltrækningskraft til begge sider. Siden da har dette yderligere været tilfældet.

Medens vi ved valgene i København og købstæderne tabte både stemmer og mandater, vandt vi i 1946 henved 20.000 stemmer og 18 mandater ved sognerådsvalgene. En lignende fremgang gjorde sig gældende ved amtsrådsvalgene. Medens der i 1943 endnu var 229 sogneråd uden socialdemokrater, blev deres tal i 1946 nedbragt til 205, deraf findes de 15 på Sjælland, 12 på Fyn, 153 i Nørrejylland og 25 i Sønderjylland, medens der på Bornholm og Lolland-Falster ikke findes noget sogneråd uden socialdemokrater.

Stillingen er løvrigt i øjeblikket følgende:

Vi har flertal i 29 købstæder, men socialdemokratisk borgmester i 49. Vi har flertal i 59 sogneråd, men socialdemokratisk sognerådsformand
i 107. I København og i 27 købstæder mangler vi kun eet mandat i

flertallet. Det samme gælder i en række landkommuner. Der bør for os ikke være tvivl om, at både disse kommuner og en række andre skal erobres næste gang. Vi skal have oprejsning efter det mindre gode valg i 1946. Der kan ikke være tvivl om, at vi får oprejsning. Spørgsmålet er alene, hvor stor den bliver. Det kommer først og fremmest an på os selv. Lad os da så snart vi kommer hjem fra denne kongres, ved samarbejde mellem partiforeningernes bestyrelser, vore kommunale tillidsmænd og arbejdernes fællesorganisationer begynde at organisere den kommunale valgsejr, vi agter at vinde i 1950. Husk i denne forbindelse, at valgretsalderen er nedsat til 23 år. Der or altså hele 6 årgange af nye vælgere for partierne at interessere sig for.

På det kommunale område har ikke alene partiledelsen, men partiet som helhed i den seneste tid haft en ubehagelig oplevelse. Jeg tænker naturligvis på forholdene i Næstved byråd. Selve sagen skal jeg ikke komme ind på. Alle ved, hvorledes den sluttelig blev bragt i orden. Hvad jeg ønsker at fremhæve er nogle principielle synspunkter i forbindelse med denne sags behandling. I de regler, som er fastlagt af partiets hovedbestyrelse, hedder det, at det er medlemmerne af de kommunale grupper, som har det juridiske og økonomiske ansvar for de beslutninger, der træffes, hvorfor det også er dem, der skal træffe beslutningerne uden forhåndsindblanding fra partiforeningens bestyrelse eller generalforsamling og naturligvis endnu mindre fra
partiets hovedledelse. På den anden side er det fastslået, at de
kommunale grupper lige så naturligt mindst en gang årligt bør aflægge beretnlng på partiforeningens generalforsamling. Her og på opstilling mødet hver fjerde år må de kommunale tillidsmænd stå til ansvar for den førte politik. Lige så selvfølgeligt må det imidlertid være, at partiets hovedledelse har beføjelse til at beskæftige sig også med sådanne spørgsmål, når der opstår situationer, hvor beslutninger kan volde alvorlig skade, enten for partiet i den pågældende kommune eller for partiet som helhed. Herimod har jeg heller ikke hørt nogen rest hæve sig andre steder end fra de 8 af de 9 socialdemokrater i Næstved byråd. Tværtimod kan jeg sige.

Jeg tror altså Ikke, der kan blive nogen diskussion om denne side af sagen. Derimod ved jeg at der er partifæller, som mener, at partiledelsen burde have grebet ind på et tidligere tidspunkt. Heroverfor vil jeg fremhæve, at ansvaret må ikke forflygtiges.

Under demokratiske forhold må det være de valgte tillidsmænd, der handler under ansvar over for parti og offentlighed på de poster, hvortil de er valgt. Sker der noget alvorligt, bør partiledelsen ret henvendelse til de pågældende om sagen, men en direkte indgriben bør kun finde sted, hvor andre udveje er spærrede. Det var denne fremgangsmåde vi fulgte.

Uden for partiet skulle være i tvivl om, at partiet som sådant ikke ville hæfte for de anvendte fremgangsmåder. Efter at gasværksbestyrelsen havde trukket sig tilbage, efter at den ekstraordinære generalforsamling havde givet tilslutning til partirådets misbilligelse og pålagt gruppen at skaffe ro om partiarbejdet, og efter at byrådsgruppen havde givet generalforsamlingen tilsagn herom, ville det have været uforsvarligt både over for byens styre og over for partiet at gå til yderligere beslutninger, selv om adskillige partifæller i Næstved ønskede det. Hvem der i fremtiden skal repræsentere vort parti i Næstved byråd, må afgøre på normal måde af opstillingsmødet før næste valg.

Om de kommunale forhold kan jeg i øvrigt sige, at partikontoret i de seneste år til sin assistance har haft et udvalg bestående af fhv. kirkeminister Johs. Hansen, købstadforeningens formand C.E.Christiansen, Maribo og formanden for Foreningen af købstadmæssige Bebyggelser, folketingsmand Kaj Jensen, Birkerød. Der forestår i den kommende tid forhandlinger med det formål at skabe en mere omfattende kontakt mellem vore repræsentanter i de forskellige arter af kommunale råd på den ene side og partiledelsen og vore ministre på den anden side. Det vil forhåbentlig derved blive muligt i højere grad end tidligere at give aktuel information til vore kommunale repræsentanter, samtidig mod at partiledelse og regering holdes underrettet om de tanker og ønsker, som næres af vore kommunale tillidsmænd.

I forbindelse med partiets virksomhed vil jeg nævne et par områder, som hører ind under, eller som angår vort partis organisation. Der er først Boghandelen og Forlaget "Fremad*, der er oprettet af partiet, og som stadig ejes af partiet. I løbet af den sidste halve snes år har disse forretninger fået deres virkelige gennembrud. Det gælder ikke mindst forlagsvirksomheden, som i alt for mange år førte en for stilfærdig tilværelse. Alene i året 1948 udsendte "Fremad" forskellige udgivelser, spændende over vidt forskellige områder, f.eks. små pjecer til bindstærke værker, fra børnebøger og kriminalromaner til historiske teoretiske og videnskabelige udgivelser. Man kan kort og træffende karakterisere denne virksomhed ved at sige, at vi forlag derved har tilkæmpet sig jævnbyrdighed med ældre, førende forlag og skabt sig respekt både hos kritikerne, boghandlerne og det læsende publikum.

En væsentlig side af forlagets virksomhed må det naturligvis være at udgive politisk litteratur af både teoretisk og aktuel karakter.

Men vi må desværre tilstå, at det ikke er på disse udgivelser, forlaget har tjent sine penge. Vi må gøre os klart, at vi ikke kan undvære denne del af virksomheden. Det ligger endvidere i sagens natur, at det aldrig kan blive boghandlerne, som kan skaffe det store marked på dette område. For at få spredt denne litteratur kræves der en vis agitation. Det må altså være en organisationsopgave. Her står vi langt tilbage. Jeg kan ikke lade være med i denne forbindelse at sende en beundrende
og misundelig tanke til broderpartierne i vore nordiske nabolande. I Sverige f.eks. er det ganske almindeligt, at forlaget under en valgkamp sælger 4-5 pjecer i oplag på 30-50.000 eksemplarer af hver. Man sælger altså sin valglitteratur - og man tjener gode penge på den. Det tør vi ikke sætte næsen op efter herhjemme. Men vi skal sætte næsen op efter at sælge ordentlige oplag til daglig af aktuel og teoretisk politisk litteratur. Og det er de socialdemokratiske foreninger og D.S.U. afdelingerne, som skal sælge det. Vi er ved at bygge et apparat op.
I over 300 partiforeninger er der nu litteraturudvalg eller -repræsentanter. De skal holdes levende, og vi skal videre frem. Det
er nødvendigt for den enkelte partifælles personlige udvikling og
dygtiggørelse og for at skabe et endnu solidere grundlag for vor samfundsanskuelse.

I denne forbindelse må jeg også fremhæve partiets tidsskrift *Verdens Gang", der nu udgives af forlaget "Fremad". Det er en god præstation, at det udkommer i 6.200 eksemplarer månedlig, men vi bliver
ikke tilfredse - og I bør heller ikke være det - for vi har nået de 10.000. Selv om dette store moderne, smukke, alsidige og fortræffelige tidsskrift agiterer for sig selv, må vi give en hånd med. De 700 ledende tillidsmænd, som er samlet her, må bringe vor tusindtallige tillidsmandsskare inden for alle grene af arbejderbevægelsen til at indse, at de simpelt hen ikke kan undvære dette tidsskrift, hvis de vil følge med i tidens rørelser og verdens gang og således være rustede på de mange områder, hvor en tillidsmand i vore dage skal være rustet for at være den rigtige tillidsmand.

Kurdisk samarbejde

Det nordiske samarbejde mellem de socialdemokratiske partier og de faglige landsorganisationer er over 60 år gammelt, idet det tog form ved den skandinaviske arbejderkongres i Gøteborg i 1886. Det var afbrudt under Norges og Danmarks besættelse, men netop denne adskillelse medførte, at vi alle mærkede, at dette samarbejde ikke blot var en tom tradition, men at det virkelig indeholdt realiteter. Det blev da også genoptaget allerede i sommeren 1945, og det er siden fortsat med regelmæssigt to møder årligt i samarbejdskomiteen. Dertil kom en nordisk socialdemokratisk arbejderkongres i Oslo i slutningen af august 1947. Disse møder er af overordentligt stor værdi for vore bevægelser. Der drøftes rent organisatoriske spørgsmål, hvor erfaringerne udveksles både på det faglige og på det politiske område, og desuden drøftes politiske, sociale, økonomiske og kulturelle problemer af fælles interesse både indenfor nordiske rammer og indenfor europæiske og internationale rammer. Dagsordnerne for disse møder, som findes i de foreliggende trykte

årsberetninger, giver et godt indtryk af hvilke problemer, der drøftes.

I tiden efter den sidste krig har vi på disse møder ganske særlig beskæftiget os med mulighederne for et mere intimt samarbejde på det økonomiske og erhvervsmæssige område. Der er her tale om toldspørgsmål, handelsspørgsmål, produktionsspørgsmål og spørgsmålet om arbejdskraften, hvortil kommer spørgsmålet om en samordning af den sociale lovgivning. Der er fra alle sider et stærkt ønske om, at de nordiske lande nå komme betydeligt videre ad disse baner, end det hidtil har været tilfældet. På den anden side har vi måttet erkende, at det her drejer sig om områder, hvor vore organisationer vanskeligt kan nå frem til konkrete forslag. Der forudsættes her dybtgående undersøgelser og planlægninger, som må iværksættes af landenes regeringer, og hvori ikke alene arbejdernes, men også erhvervslivets organisationer i de forskellige lande må inddrages. Sådanne undersøgelser er da også iværksat af de nuværende regeringer, og man må ønske, at der kan komme positive resultater ud deraf. Det vil være en uhyre stor fordel og betryggelse for de nordiske folks levestandard og konkurrencemulighed på verdensmarkedet, dersom der kunne gøres virkelige fremskridt henimod rationelt samarbejde både på handelens og på produktionens områder, f.eks. når der er tale om en videreudbygning af gamle industrier eller en planlæggelse af nye virksomheder. Vi må ganske vist gøre os klart, at vedtagelse af resolutioner ikke er nok der er store interesseforskelle, som må overvindes. Hertil kræves både fremsyn, god vilje og i mange tilfælde foreløbig resignation af de forskellige parter, men den socialdemokratiske arbejderbevægelse i vore lande må være en naturlig drivkraft i denne henseende.

Den nordiske arbejderkongres i august 1947 i Oslo trak i en meget indholdsrig og interessant resolution linjerne op ikke alene for det nordiske samarbejde, men også for de nordiske socialdemokratiske arbejderbevægelsers almindelige samfundsanskuelse. Klart og utvetydigt bekræftedes den demokratiske socialisme som vort mål, og ligeså klart blev der taget afstand fra alt maskepi med kommunisterne og fra enhver form for "folkedemokratiske* eksperimenter.

Internationalt samarbejde.

Også på det internationale område er samarbejdet mellem de socialdemokratiske partier genoptaget efter krigen, og de fem nordiske partier har her arbejdet fortræffeligt sammen udfra en fælles opfattelse af problemerne. Det første møde til genoplivelsen af det internationale samarbejde fandt sted i England i maj måned 1946.

I alle lande, hvor der rådede politisk frihed, næredes der et stærkt ønske om at få genoprettet den bedst mulige kontakt og det bedst

Ved årsskiftet 1947/48 var

26 socialdemokratiske partier tilsluttet det internationale samarbejde. For Europa var praktisk talt alle land* repræsenteret: Finland, Norge, Sverige, Island, Danmark, England, Holland, Belgien, Luxemburg, Frankrig, Schweis, Østrig, Tyskland, Italien, Tjekoslovakiet, Polen, Ungarn, Rumænien og Grækenland, dertil kommer partierne i de

oversøiske lande, Canada, Argentina, New Zealand, det internationalt organiserede jødiske parti "BUND" samt partiet i Palæstina.

Vi var altså ved at få rammerne i orden, men det må erkendes, at der var en betydelig meningsforskel, som hindrede det rigtige samarbejde, idet partierne i Polen, Tjekoslovakiet, Ungarn og Rumænien var talsmænd for et samarbejde med de kommunistiske partier. Fra de andre partiers side var der bestemt modstand herimod, og de østeuropæiske partier måtte høre på mange advarsler i anledning af deres holdning. Disse advarsler skulle snart vise sig at være sørgeligt berettigede.

I februar 1948 fandt det kommunistiske kup sted i Tjekoslovakiet, og i den følgende tid blev de øvrige østeuropæiske partier, der havde troet at kunne sikre deres tilværelse med samarbejde med kommunisterne, likvideret gennem kommunistiske voldsmetoder.

Fra begyndelsen var det den overvejende opfattelse, at det internationale socialdemokratiske samarbejde ikke skulle have til opgave at træffe beslutninger, der skulle forpligte de enkelte partiers politik. Til grund herfor lå den betragtning, at vilkår og muligheder er så uensartede fra land til land, at de enkelte partier med tilbørlig hensyntagen til samarbejdet selv må afgøre deres politik og taktik.

På dette punkt er der en afgørende forskel på det internationale Socialdemokrati og den tidligere kommunistiske internationale, der nu er afløst af den nye organisation Komlnfora.

Dette navn skal give indtryk af, at der her kun er tale om et informationsorgan, men begivenhedeme siden dets oprettelse, ikke mindst i de sidste uger, har vist, at den gamle Adam lever bag den nye maske. Formålet med det kommunistiske samarbejde er stadig, hvad det altid har været, at gøre de kommunistiske partier tillydige kolonner for det russiske kommunistparti og for russisk udenrigspolitik.

De begivenheder, der udspilledes i Østeuropa medførte, at de socialdemokratiske partier blev jævnet med jorden, tusinder af vore aktive partifæller blev fængslet, forvist eller drevet i landflygtighed. I den russisk-besatte del af Østtyskland oplever vi ydermere, at hele det nazistiske system af koncentrationslejre påny er sat i virksomhed af det såkaldte "socialistiske" enhedspartis diktatur, og at bl.a. tusinder af socialdemokrater for anden gang deporteres og spærres inde under umenneskelige vilkår blot for deres politiske overbevisnings skyld.

Ved denne udvikling i Østeuropa er vi påny kommet til at stå overfor emigrantproblemet. Ledende landflygtige partifæller fra Polen, Tjekoslovakiet, Ungarn og Jugoslavien har konstitueret emigrantpartier i Vesteuropa, og der er organiseret et samarbejde mellem dem og de socialdemokratiske partier i de frie lande.

Mod reaktion og diktatur - for demokrati og socialisme

Tidligere var det ozaristisk reaktion og fascistisk, nazistisk eller falangistisk diktatur og terror, som drev politiske modstandere i døden, i forvisning eller i landflygtighed. I dag oplever vi den beskæmmelse at lignende handlinger på jesuitisk manér søges dækket

med det socialistiske navn. Det store flertal og et stigende flertal af danske arbejdere har ikke alene i ord fordømt dette, men har også efter evne ved solidarisk handling søgt at bøde på de menneskelige ulykker, som derved er anrettet. Men derudover vil vi sammen med de øvrig socialdemokratiske partier stå vagt om den politik, som alene fortjener at bære det socialistiske navn - den demokratiske socialisme, der vil forene plan, orden og social retfærdighed med frihedens og menneskelighedens evige idealer.

Netop på baggrund af denne utryghed og det barbari, der hersker mange steder i verden, endog i umiddelbar nærhed af vort land, føler vi en særlig glæde og fortrøstning ved i dag at kaste blikket udover dansk arbejderbevægelse, dansk demokrati og dansk humanisme. Vi føler dobbelt styrken ved sammenholdet i dansk arbejderbevægelse. Jeg benytter lejligheden til at takke de to andre hovedorganisationer De samvirkende Fagforbund og Det kooperative Fællesforbund, som vi står i et godt og kammeratligt samarbejde med. Tak til vore unge kammerater i D.S.U., til Arbejdernes Oplysnings Forbund for den værdifulde støtte, dets virksomhed yder vore organisationer, og tak til Arbejderbevægelsens
Erhvervsråd for dets betydning for den samlede arbejderbevægelse. Jeg udstrækker partiets tak til alle andre organisationer og institutioner indenfor arbejderbevægelsen, der arbejder på samme grundlag som vort parti. Sidst men ikke mindst ved jeg, at vi med oprigtighed kan takke det organ, som på en måde binder os alle sammen - den socialdemokratiske presse, uden hvilken den socialdemokratiske arbejder bevægelse ikke ville have været, hvad den er i dag.

Vi har noget at værne om, noget at bygge videre på i dag. Lad os da gøre vor gerning på denne kongres i taknemlighed overfor dem, der skabte vor bevægelse og i bevidstheden om det ansvar, der nu påhviler os, både for den nutid, vi selv er med til at forme, og for den fremtid, vi skal give vore efterkommere i art.